

Martin Kopecký

Komparace české a slovenské úpravy správního soudnictví

I. Úvod

Při pokusu srovnat správní soudnictví v České republice a ve Slovenské republice, a to podle úpravy dnešní, ale i podle úprav, které v minulosti na území těchto dnešních států byly, uvidíme řadu společných a odlišných rysů.

II. Rakouské a uherské základy správního soudnictví

Vznik správního soudnictví na území dnešní České republiky byl položen v *rakouském základním zákoně státním ze dne 21. prosince 1867 č. 144 ř. z., o moci soudcovské*, jako součásti tzv. prosincové ústavy, na který později navázal *zákon z 22. října 1875 č. 36/1876 ř. z., o správním soudním dvoru*. Rakouský správní soudní dvůr byl zřízen jako všeobecný správní soud, který nebyl součástí veřejné správy, rozhodoval na základě stížnosti jako opravného prostředku proti správnímu aktu vydanému poslední správní stolicí k ochraně subjektivních práv stěžovatele. Jurisdikce správního soudu byla omezena na otázky právní, vyloučeny byly otázky skutkové, přestože ve skutečnosti hermetické oddělení otázek právních od otázek skutkových možné nebylo, a to s ohledem jednak na procesní zkoumání vydání správního aktu, jednak na zkoumání správního použití materiálně právní normy.¹⁾ Rakouský správní soud měl kasační oprávnění rušit napadené správní rozhodnutí, a to z důvodu jeho materiální nezákonnosti nebo pro podstatné formální vady řízení před správním úřadem. Model rakouského správního soudnictví lze považovat historicky za jeden z originálních typů správního soudnictví spočívající v tom, že ochranu subjektivním veřejným právům jednotlivců poskytuje soud odlišný od řádných soudů. Byť byl správní soudní dvůr chápán v té době jako instituce zřízená uvnitř správy (protože nebyl součástí soudů, tedy řádných soudů), nebyl, na rozdíl třeba od nižších orgánů pruského správního soudnictví, další instancí rozhodující ryzí, materiální správu. Soud neměl zasahovat do těch postupů správy, které nezasahovaly do práv jednotlivce nebo které byly věci volné úvahy správy. Správní soudnictví mělo vykonávat spravedlnost, nikoli správu, nemělo určovat veřejný zájem, jehož prosazování bylo doménou správy.

¹⁾ K tomu srov. např. HÁCHA, E. Nejvyšší správní soud. In *Slovník veřejného práva československého. Svazek II*. Brno: Polygrafia – Rudolf M. Rohrer, 1932, s. 830.

Ještě v době rakouské monarchie byl předložen (v roce 1904) vládní návrh správní reformy, který počítal s reorganizací správního soudnictví po pruském vzoru se čtyřstupňovou soustavou (okresní výbory, krajské výbory, zemské soudy, nejvyšší správní dvůr), tato reforma se ale neuskutečnila.²⁾

V uherské části habsburské monarchie, kam náleželo území dnešního Slovenska, byl *zákonným článkem XLIII/1883* zřízen s účinností od 1. ledna 1884 Správní soud pro věci finanční, aby řešil taxativně vymezená odvolání proti rozhodnutím nižších správních úřadů. K 1. květnu 1897 byl tento soud sloučen se všeobecným správním soudem, působícím na základě *zákonného článku XXVI/1896*.³⁾ Uherský správní soud byl považován za součást pravidelného instančního postupu, měl nejenom pravomoc kasační, nebyl omezen jen na otázky právní, ale mohl i doplňovat skutková zjištění a měl až na výjimky i oprávnění reformační.⁴⁾ Oprávnění podat stížnost měla nejen dotčená strana, ale i některé úřady a funkcionáři k ochraně příslušnosti svých úřadů a státního veřejného zájmu. Uherská koncepce správního soudnictví vycházela z modelu pruského správního soudnictví, jehož duchovním otcem byl Rudolf von Gneist.⁵⁾ V jeho chápání nemělo být správní soudnictví omezeno jen na ochranu subjektivních veřejných práv a určeno ke kontrole, zda správa je vykonávána v mezích zákonů, ale orgány správního soudnictví, v nižších stupních zařazené v samo-správních celcích, mohly nestranně rozhodovat i ve věcech volného uvážení. Gneistova koncepce se neomezovala na ochranu subjektivních veřejných práv před zásahy správy, ale na udržování objektivního právního řádu, ze správního soudnictví nebyly vyloučeny věci volného uvážení (dnešní výraz „správní uvážení“ nebyl v té době užíván), které správní soudnictví mělo ovlivňovat, kdy i rozhodování věcí volné úvahy mělo být svěřeno nestrannému rozhodování ve správním soudnictví.

III. Vývoj od vzniku Československé republiky do skončení Nejvyššího správního soudu

Československá republika *recipovala ve věci správního soudnictví rakouský, nikoli uherský model*. Správním soudem v Československé republice byl jediný správní

²⁾ Podrobněji viz MIKULE, V. Správní soudnictví v Československu. *Acta Universitatis Carolinae – Iuridica*, 1968, č. 4, s. 11.

³⁾ Novelizace zákoným článkem LX/1907.

⁴⁾ Na postavení uherského správního soudu byla spatřována inspirace pruským typem správního soudnictví. Srov. HÁCHA, E. Správní soudnictví. In *Slovník veřejného práva československého*. Svazek IV. Brno: Polygrafia – Rudolf M. Rohrer, 1938, s. 605.

⁵⁾ Z jeho publikací viz např. *Verwaltung, Justiz, Rechtsweg, Staatsverwaltung und Selbstverwaltung nach englischen und deutschen Verhältnissen: Mit besonderem Rücksicht auf Verwaltungsreformen und Kreis-Ordnungen in Preussen*. Berlin: Springer, 1869; *Der Rechtsstaat und die Verwaltungsgerichte in Deutschland*. 2. vyd. 1879 (díla byla v druhé polovině XX. století vydána i v reprintu). V názorech na organizaci správního soudnictví podpořil v letech 1875 sněm německých právníků jako uznávaný spolek německých právníků, existující od roku 1860 dosud – viz poznámka v knize PRAŽÁK J. *Spory o příslušnost mezi soudy a úřady správními. Díl první*. Praha: Tiskem i nákladem knihtiskárny Františka Šimáčka, 1883, s. 27.

soud, a to Nejvyšší správní soud zřízený zákonem ze dne 2. listopadu 1918, č. 3/1918 Sb. z. a n., o nejvyšším správním soudě a o řešení kompetenčních konfliktů. Nejvyšší správní soud převzal část pravomoci náležející před jeho vznikem bývalému rakouskému říšskému soudu,⁶⁾ tedy soudu ústavnímu,⁷⁾ a pravomoc správního dvora soudního. Nejvyšší správní soud, stejně jako bývalý rakouský správní dvůr soudní, byl příslušný rozhodnout ve všech případech, kdy někdo tvrdil, že mu bylo protizákonným rozhodnutím nebo opatřením některého správního úřadu ublíženo v jeho subjektivních právech, výjimkou ale byly věci, o nichž příslušelo rozhodnout řádným soudům.⁸⁾

Zákonem č. 3/1918 Sb. z. a n. byl zrušen uherský zákonný článek XXVI/1896 jen potud, pokud byl se zákonem č. 3/1918 Sb. z. a n. v rozporu.⁹⁾ Nejvyšší správní soud rovněž vyslovil, že zákonem č. 3/1918 Sb. z. a n. nebyl derogován článek XXVI/1896, pokud se týkalo pořadu správních instancí.¹⁰⁾ Vzhledem k recepci rakouského a uherského právního řádu rozhodoval Nejvyšší správní soud v některých případech i na základě materiálního uherského práva.

Ústavní úprava Československé republiky, uskutečněná ústavní listinou ze dne 29. února 1920¹¹⁾ stanovila v § 88 odst. 1, že „soudní ochranu proti správním úřadům poskytuje v nejvyšší stoličce soud složený z neodvislých soudců a zřízený pro území celé republiky.“ Uvedený § 88 odst. 1 ústavní listiny byl naplněn institucí Nejvyššího správního soudu. Nenaplněn byl naproti tomu § 86 ústavní listiny, který předpokládal (po pruském vzoru) zřízení správního soudnictví v nižších státních úřadech. Byl sice přijat zákon č. 158/1920 Sb. z. a n., o správním soudnictví u úřadův okresních a župních, jímž se zřizovaly okresní a župní jurisdikční senáty při okresních a župních úřadech, složené z okresního náčelníka či župana přisedících, které měly rozhodovat v právních věcech (v každé záležitosti, v níž vystupovala před úřadem alespoň jedna strana, která zde hájila právo nebo právní zájem), ale tento zákon nebyl nikdy naplněn. Novela zákona o nejvyšším správním soudě č. 164/1937 Sb. z. a n., zachovala jediný správní soud v tehdejší Československu, snažila se vyřešit trvající problém přetíženosti tohoto soudu jeho rozšířením a různými procesními opatřeními (např. snížením počtu členů senátů z pěti na tři).

Podle § 16 ústavního zákona č. 299/1938 Sb. z. a n., o autonomii Slovenskej krajiny, měl poskytovat soudní ochranu proti správním úřadům Slovenskej krajiny ve věcech spadajících do jejich pravomoci v nejvyšším stupni soud složený z nezávislých soudců, zřízený na Slovensku pro území Slovenskej krajiny. Do zřízení

⁶⁾ Zřízen státním základním zákonem ze dne 21. prosince 1867, č. 143 ř. z., o zřízení Říšského soudu.

⁷⁾ Srov. PRAŽÁK, J. *Rakouské právo veřejné, Rakouské právo ústavní, část třetí: Ústava říšská*. Praha: Jednota právnická, 1902, s. 316.

⁸⁾ § 2 zákona č. 3/1918 Sb. z. a n. ve spojení s § 2 a § 3 písmeno a) zákona č. 36/1876 ř. z.

⁹⁾ Boh. A 3118/24.

¹⁰⁾ Boh. A 3797/24.

¹¹⁾ Zákon č. 121/1920 Sb. z. a n., kterým se uvozuje ústavní listina Československé republiky.

Nejvyššího správního soudu na území Slovenskej krajiny, měla zůstat nedotčená dosavadní pravomoc československého Nejvyššího správního soudu.

Po dobu tzv. Slovenského státu ztratil československý Nejvyšší správní soud na Slovensku působnost. Bylo zde přijato *vládní nařízení č. 62/1939 Sl. z. o nejvyšším správním soude*, později nahrazené *ústavním zákonem č. 120/1940 Sl. z. o Nejvyšším správním soudu*. Úprava byla založena na generální klauzuli, platil kasační princip s výjimkou věcí veřejných dávek a věcí sociálního pojištění, kde mohl soud uplatnit i reformační princip a rozhodnout ve věci samé. Tento soud vykonával činnost i po obnovení československé státnosti v roce 1945, v literatuře se uvádí, že až do roku 1949 [přenesení sídla československého správního soudu, tedy „nejvyššího správního soudu“ či „správního soudu“, jak bylo v dobové judikatuře označován, do Bratislavy¹²⁾] zůstalo rozdělení kompetencí mezi oběma soudy nejasné.¹³⁾

Podle Dohody mezi vládou Československé republiky a předsednictvem Slovenské národní rady z 2. 6. 1946 (tzv. *první pražská dohoda*) měl být nejvyšší správní soud společný pro území celého státu a měl mít sídlo v Bratislavě (viz čl. VII). Podle Protokolu o jednání vlády Československé republiky a Slovenské národní rady z 11. 4. 1946 (tzv. *druhá pražská dohoda*) měl být zachován stav podle první pražské dohody až do úpravy ústavní listinou (viz čl. IV).

Byť *ústavní zákon č. 150/1948 Sb., Ústava Československé republiky*, počítal s existencí správního soudu zřízeného pro území celé Československé republiky, (§ 137 odst. 1 bod 3.), bylo správní soudnictví, stejně jako jiné nezávislé soudnictví jako forma ochrany práv, tehdejšímu politickému režimu, trnem v oku.¹⁴⁾ Po postupném faktickém upadání významu správního soudnictví došlo v souvislosti se zřízením prokuratury v roce 1952 i k formálnímu zrušení správního soudu.¹⁵⁾

Podle tehdejších představ, prosazovaných totalitní mocí, mělo být správní soudnictví nahrazeno tzv. *všeobecným dozorem prokuratury*. V důvodové zprávě k návrhu zákona o prokuratuře z r. 1952 se uvádělo, že „soudní kontrola veřejné správy opírající se o zastaralý zákon o správním soudu (viz přílohu k zák. č. 164/1937 Sb.) vycházela z buržoazního nazírání na poměr občana ke státu, z toho, že zájmy občana a zájmy státu musí být protikladné. Ve státě budoujícím socialismus musí být o ochranu zájmů občanů postaráno jinak. Vzhledem k nově vymezeným úkolům generálního prokurátora se správní soud stává

¹²⁾ Zákon č. 166/1949 Sb., o sídle správního soudu.

¹³⁾ Viz MAZANEC, M. Historie (článek o historii správního soudnictví je dostupný na www.nssoud.cz).

¹⁴⁾ Pokus o dokumentaci činnosti bývalého Nejvyššího správního soudu v posledních letech jeho činnosti podává MAZANEC, M. Zánik bývalého Nejvyššího správního soudu ve světle dokumentů Státního ústředního archivu. In *Pocta Vladimíru Mikule k 65. narozeninám*. Praha: ASPI, 2002, s. 159-182.

¹⁵⁾ Srov. § 18 odst. 2 zákona č. 65/1952 Sb., o prokuratuře; ústavní zákon č. 64/1952 Sb., o soudech a prokuratuře.

zbytečným.¹⁶⁾ Prokuratura vystupovala jako „strážce socialistické zákonnosti“, tzn., přeloženo do dnes srozumitelné podoby, měla dbát na dodržování právních předpisů. V případě tzv. všeobecného dozoru, který byl zaměřen na činnost správních orgánů všech stupňů, měli prokurátoři pravomoc podávat protesty proti jednotlivým správním aktům, a to u orgánů, které je vydaly, nebo u orgánů jim nadřízených, s tím, že tyto orgány byly povinny se protestem zabývat a případně provést nápravu jejich zrušením nebo nahrazením (změnou). Dále měli prokurátoři pravomoc podávat upozornění za účelem odstranění porušování zákonů a jiných právních předpisů, nikoli vůči konkrétním správnímu aktu, ale např. při závadách v činnosti úřadu, které se projeví v jejich rozhodovací činnosti ve více případech.¹⁷⁾ Činnost prokuratury nebyla zaměřena na ochranu subjektivních práv, ale ochranu práva objektivního, funkci správního soudnictví tedy v žádném případě nahradit nemohla. Nicméně činnost, kdy zvláštní orgán státu je oprávněn napadat ve veřejném zájmu správní akty pro jejich nezákonnost má svůj význam i v demokratickém právním systému. Na Slovensku, na rozdíl od České republiky, zůstal systém prokuratury a jejího dozoru nad dodržováním zákonnosti orgány veřejné správy s možností podávat prokurátorské protesty a upozornění zachován do současnosti.¹⁸⁾

Správní soudnictví, ani jiná soudní ochrana práv jednotlivců před akty veřejné správy po zrušení bývalého československého Nejvyššího správního soudu v následujících desetiletích totalitního právního systému v podstatě neexistovala. Za výjimku snad bylo možné považovat přezkoumávání správních aktů v záležitostech sociálního a nemocenského pojištění, které bylo v minulosti zajišťováno speciálními pojišťovacími soudy, rozhodování v těchto záležitostech přešlo do pravomoci soudů jednotné soudní soustavy v rámci civilního soudnictví.

IV. Poznámky k době bez všeobecného správního soudnictví

Občanský soudní řád č. 99/1963 Sb. zavedl ve svém původním znění do části o opravných prostředcích hlavu nazvanou „*Přezkoumání rozhodnutí jiných orgánů*“, která upravovala postup pro přezkoumávání rozhodnutí „jiných orgánů“, tedy i případně správních orgánů soudem. Přezkoumání rozhodnutí přicházelo do úvahy ovšem jen v těch případech, kdy tak stanovil zvláštní zákon (srov. § 244 odst. 1). *Enumerationí pozitivní výčet* případů soudního přezkumu byl až do roku 1989 velmi malý, zahrnoval v podstatě jen záležitosti sociálního a nemocenského zabezpečení, o kterých se i reálně rozhodovalo. V době určitého společenského uvolnění ve druhé polovině šedesátých let minulého století byla

¹⁶⁾ Národní shromáždění republiky Československé 1952, I. volební období, 9. zasedání, tisk 631 (dostupné na www.psp.cz).

¹⁷⁾ Srov. např. § 14-17 zákona č. 60/1965 Sb., o prokuratuře, § 69 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád).

¹⁸⁾ Původní zákon č. 60/1965 Sb., o prokuratuře, byl nahrazen zákonem č. 314/1996 Z. z. o prokuratuře, tento zákon pak byl nahrazen současným zákonem 153/2001 Z. z. o prokuratuře (úpravu dozoru nad dodržováním zákonnosti orgány veřejné správy viz § 20-30).

především ze strany právní teorie silně podporována *myšlenka znovuzavedení správního soudnictví*,¹⁹⁾ nicméně pozdější tzv. normalizace dalších dvacet let veřejné diskuse o správním soudnictví nepřipustila. *Ústavní zákon č. 155/1969 Sb., kterým se mění a doplňuje hlava osmá Ústavy*, sice zakotvil čl. 98 odst. 4, podle něhož „působnost soudů při přezkoumávání zákonnosti rozhodnutí správních orgánů stanoví zákon Federálního shromáždění“, tedy nějakou formu správního soudnictví v tehdejší Československu ústavní úprava předpokládala, avšak ve skutečnosti žádný takový obecný zákon, který by naplnil požadavek ústavy, přijat nebyl.“

V. Listina a zákon č. 519/1991 Sb.

Zásadní změnu v možnosti soudní ochrany práv jednotlivce před nezákonným rozhodováním správy přinesla *Listina základních práv a svobod*, uvozená ústavním zákonem Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky č. 23/1991 Sb. Její čl. 36 odst. 2 („Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“) vedl k obnovení generální soudní přezkoumné klauzule ve vztahu ke správním rozhodnutím. Listina neřešila, k jakému soudu má být možnost se obrátit, či dokonce že by to mělo být k soudu správnímu. V době přijetí Listiny nebyla společná vůle českých a slovenských představitelů vracet se k existenci speciálního správního soudu, navíc případná existence jen jediného správního soudu pro celou federaci by byla politicky, ale i ústavněprávně nemyslitelná.

Za situace této nové ústavní úpravy byla provedena *zákonem č. 519/1991 Sb. novela občanského soudního řádu*, která upravila procesní stránku soudního přezkumu správních rozhodnutí, a to v části páté občanského soudního řádu, nazvané „*Správní soudnictví*“. Tato úprava upravovala dva způsoby návrhu vyvolávající soudní přezkum správních rozhodnutí:

1. *žalobu* proti rozhodnutím správních orgánů, přípustnou v zásadě proti všem správním rozhodnutím (generální klauzule), která po vyčerpání řádných opravných prostředků, přípustných v řízení před správními orgány, nabyla právní moci.²⁰⁾ Žalobu nebylo možné podat proti rozhodnutím, která byla taxativně vymezena v zákoně. Aktivně legitimovaným k podání žaloby byl ten, kdo tvrdil, že byl zkrácen na svých právech rozhodnutím správního orgánu a žádal, aby soud přezkoumal zákonnost tohoto rozhodnutí.

¹⁹⁾ Viz např. MIKULE, V. Správní soudnictví – ano či ne? *Právník*, 1968, č. 9, s. 769-779; MIKULE, V. Místo správního soudnictví v soustavě prostředků k zajištění zákonnosti správy. *Právník*, 1968, č. 10, s. 857-873; MIKULE, V. Správní soudnictví v Československu, *cit. d.*

²⁰⁾ Základ úpravy byl obsažen v hlavě druhé části páté občanského soudního řádu, ve znění vyplývajícím ze zákona č. 519/1991 Sb.

2. *opravný prostředek* proti rozhodnutím správních orgánů, resp. takto zákonem označenou formu návrhu, který byl přípustný v případech, kdy zvláštní zákon svěřil soudu rozhodování o opravných prostředcích proti nepravomocným rozhodnutím správních orgánů.²¹⁾ Podání „opravného prostředku k soudu“ tedy bylo přípustné jen v enumerativně vymezených případech. V případě nevyhovění návrhu soud potvrdil rozhodnutí správního orgánu, až rozhodnutí soudu tedy vytvořilo pravomocně rozhodnutou věc.

O správní soudnictví *sensu stricto* se jednalo v případech přezkoumávání pravomocných správních aktů na základě žaloby podle první skupiny. V případě rozhodování o „opravných prostředcích proti rozhodnutím správních orgánů“ přezkoumával soud správní rozhodnutí v řádném instančním postupu s kasačním oprávněním.

VI. Vývoj právní úpravy v samostatných státech

Uvedená ústavní a zákonná úprava znamenala společný základ pro vývoj úpravy správního soudnictví nadále od roku 1993 již v samostatných státech. V dalším textu je užívána pro zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zkratka „OSŘ“, jedná-li se o znění platné na území České republiky, a „OSP“, jedná-li se o znění platné na území Slovenské republiky.

Jak se ukazuje, na nevýznamné rozdíly v právní úpravě a fungování správního soudnictví v České a ve Slovenské republice měla vliv skutečnost, jak se která úprava postavila k *existenci všeobecného dozoru prokuratury*. Zatímco v České republice instituce prokuratury zanikla a její nástupce státní zastupitelství pravomoci odpovídající dosavadnímu všeobecnému dozoru prokuratury nepřevzalo,²²⁾ na Slovensku, jak již bylo uvedeno, byl dozor prokuratury nad zákonností postupů orgánů veřejné správy zachován. To se projevilo ještě za účinnosti úpravy správního soudnictví v občanském soudním řádu na Slovensku zakotvením oprávnění prokurátora podat návrh na zahájení řízení ve věci správního soudnictví, pokud šlo o přezkoumání zákonnosti rozhodnutí správních orgánů v případech, v nichž nebylo vyhověno protestu prokurátora,²³⁾ a pokud šlo o nečinnost orgánu veřejné správy v případech, v nichž se nevyhovělo upozornění prokurátora.²⁴⁾

Úprava správního soudnictví v *České republice* obsažená v OSŘ doznala oproti původní úpravě obsažené v zákoně č. 519/1991 Sb. několik změn. Zmínit lze

²¹⁾ Základ úpravy byl obsažen v hlavě třetí části páté občanského soudního řádu, ve znění vyplývajícím ze zákona č. 519/1991 Sb.; tato úprava do značné míry kopírovala předchozí úpravu občanského soudního řádu o „Přezkoumání rozhodnutí jiných orgánů“, existující před zákonem č. 519/1991 Sb.

²²⁾ Viz čl. 109 Ústavy ČR, zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, zejm. § 44.

²³⁾ Viz § 35 odst. 1 písm. b) OSP – podle novely č. 46/1994 Z. z.

²⁴⁾ Viz § 35 odst. 1 písm. c) OSP – podle novely č. 273/2007 Z. z.

především změny ve věcné příslušnosti vyvolané změnami v soudní soustavě po zániku federace,²⁵⁾ změny v pravidlech, kdy může soud ve věci samé rozhodnout bez jednání,²⁶⁾ a zrušení kompetenční výluky přezkumu rozhodnutí správního orgánu o pořádkové pokutě.²⁷⁾

Výrazným impulsem pro změny právní úpravy správního soudnictví v ČR a současně i pro zřízení Nejvyššího správního soudu jako ústavně předpokládaného specializovaného správního soudu, a současně i pro podstatnou reformu správního soudnictví a obecněji i obrany jednotlivců proti veřejné správě, se stal *nález Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 16/99 ze dne 27. 6. 2001*, vyhlášený pod č. 276/2001 Sb., kterým byla zrušena celá tehdejší část pátá občanského soudního řádu „Správní soudnictví“ pro její neústavnost, resp. deficity ústavnosti. V tomto článku lze ponechat rozbor tohoto nálezu stranou, dostatečná pozornost mu byla věnována v mnohých literárních pramenech.²⁸⁾ V návaznosti na tento nález Ústavního soudu byla přijata s účinností od 1. 1. 2003 nová úprava soudní kontroly činnosti veřejné správy, a to přijetím nové úpravy správního soudnictví *zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní* (dále „SŘS“). Současně nabyla účinnosti i úprava rozhodování soudů v civilním řízení ve věcech soukromého práva, o nichž předtím rozhodoval správní orgán (*zákonem č. 151/2002 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím soudního řádu správního*).

Do současnosti byl SŘS novelizován devětadvaceti zákony, některá jeho ustanovení byla zrušena rovněž třemi nálezy Ústavního soudu ČR. Oproti původní úpravě byla např. do soudního správního řádu zakotvena úprava řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části²⁹⁾, úprava řízení o zrušení služebního předpisu³⁰⁾ a úprava o rozhodování ve věcech místního³¹⁾ a krajského³²⁾ referenda. Zatím nejrozsáhlejší novelou soudního řádu správního byl *zákon č. 303/2011 Sb.*, účinný od 1. 1. 2012, který např. změnil ustanovení o věcné a místní příslušnosti, možnosti rozhodování v řízení o ochraně před nezákonným, zásahem, pokynem nebo donucením, pravidla řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části či možnosti rozhodnutí v řízení o kasační stížnosti.

Na Slovensku doznala úprava správního soudnictví, pokud ještě byla obsažena v části páté občanského soudního řádu původně ve znění přijatém zákonem československého Federálním shromážděním č. 519/1991 Sb., řady změn.

²⁵⁾ Viz zejm. zákon č. 24/1993 Sb. – stanovení věcné příslušnosti vrchních soudů.

²⁶⁾ Viz nález ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 18/96, vyhlášený pod č. 265/1996 Sb. (zrušení § 250f o. s. ř.), pozdější zákon č. 202/1997 Sb.

²⁷⁾ Viz nález ústavního soudu ČR sp. zn. 28/98, vyhlášený po č. 2/2000 Sb.

²⁸⁾ Viz např. MIKULE, V., SLÁDEČEK, V. Nad nálezem Ústavního soudu, kterým byla zrušena úprava správního soudnictví. *Bulletin advokacie*, 2002, č. 10, s. 59-66.

²⁹⁾ Zákonem č. 127/2005 Sb.

³⁰⁾ Zákonem č. 250/2014 Sb.

³¹⁾ Zákonem č. 22/2004 Sb.

³²⁾ Zákonem č. 118/2010 Sb.

Např. do úpravy jinak jednostupňového rozhodování v záležitostech řazených do správního soudnictví bylo v roce 1998 zavedeno oprávnění generálního prokurátora podávat proti rozhodnutím soudů rozhodujících v těchto věcech mimořádné dovolání, o kterém rozhodoval Nejvyšší soud.³³⁾

Nejrozsáhlejší změny byly provedeny zákonem č. 424/2002 Z. z., účinným od 1. 1. 2003. Vedle rozhodování o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů,³⁴⁾ tedy na generální klauzuli založeného přezkumu pravomocných správních aktů, a rozhodování o opravných prostředcích proti nepravomocným rozhodnutím správních orgánů v případech, kdy tak stanoví zvláštní zákon, bylo nově upraveno též řízení proti nečinnosti orgánu veřejné správy (čtvrtá hlava), řízení o ochraně před nezákonným zásahem orgánu veřejné správy (hlava pátá), řízení o vykonatelnosti rozhodnutí cizích správních orgánů (hlava šestá) a tzv. zvláštní řízení (ve věcech volebních, ve věcech registrace politických stran a politických hnutí, ve věcech přezkumu zákonnosti usnesení zastupitelstev územních celků, rozhodování o souladu obecně závazných nařízení obce a vyššího územního celku se zákonem a dalšími právními předpisy a ve věcech dohod obcí o spolupráci s územními celky nebo orgány jiných států a členství v mezinárodním sdružení). Příslušnost ve věcech správního soudnictví náleží zásadně krajským soudům, Nejvyšší soud přezkoumává rozhodnutí a postup ústředních správních úřadů a jiných orgánů s celostátní působností, pokud tak stanoví zákon.³⁵⁾

Zásadní změnou, zavedenou zákonem č. 424/2002 Z. z., bylo zavedení *reformační pravomoci soudu* rozhodnout ve věci samé jinak, než jak rozhodl správní orgán. Tato pravomoc se týkala případů správních rozhodnutí, kdy správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci o sporu nebo o jiné právní věci vyplývající z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů (tedy rozhodl ve věci soukromého práva), nebo rozhodl o uložení sankce.³⁶⁾ V těchto případech nebyl soud vázán skutkovým stavem zjištěným správním orgánem, mohl z takových zjištění vyjít, mohl ale opakovaně provést důkazy provedené správním orgánem nebo mohl sám provést dokazování. V těchto případech pak mohl soud rozsudkem rozhodnout o náhradě škody, o peněžitém plnění nebo o peněžní sankci, pokud na základě provedeného dokazování dospěl k závěru, že o sporu, jiné právní věci nebo o uložení sankce mělo být rozhodnuto jinak, než jak rozhodl správní orgán. Je zajímavé, že založená

³³⁾ Toto oprávnění, založené zákonem č. 169/1998 Z. z., ztratil generální prokurátor k 1. 1. 2003.

³⁴⁾ Slovenská úprava rozšířila hlavu druhou části páté občanského soudního úřadu na „rozhodování o žalobách proti rozhodnutím a postupům správních orgánů“ (zákonem č. 501/2001 Z. z., účinným od 1. 1. 2002), když „postupem správního orgánu se rozumí i jeho nečinnost“ (§ 244 odst. 3 občanského soudního řádu – slovenské verze). Nečinnost orgánu veřejné správy byla napadnutelná samostatnou žalobou ve správním soudnictví od 1. 1. 2003 od účinnosti zákona č. 424/2002 Z. z.

³⁵⁾ Srov. § 246 OSP.

³⁶⁾ Srov. § 250i odst. 2 OSP.

reformační pravomoc³⁷⁾ se týkala jen některých otázek, kterých se týkají rozhodnutí správních orgánů ve věcech soukromého práva nebo správního trestání, tedy jen otázek peněžních částek, a nestanovila např. možnost věcně rozhodnout ve věci viny, o správních trestech spočívajících ve vyslovení zákazu činnosti či o propadnutí věci.

Na rozdíl od původní úpravy z roku 1991 bylo možné proti některým rozhodnutím soudů podle pozdější slovenské úpravy podávat *opravné prostředky*. Jednalo se např. o odvolání proti rozsudku soudu, kterým se zamítá žaloba proti pravomocnému správnímu rozhodnutí, proti rozsudku soudu, kterým se ruší správní rozhodnutí, proti rozsudku soudu, kterým se potvrzuje rozhodnutí správního orgánu na základě opravného prostředku k soudu; proti rozsudku Nejvyššího soudu, vydaného v prvním stupni správního soudnictví, však odvolání přípustné bylo.³⁸⁾ V případech, kdy soud vydal rozsudek na základě své reformační pravomoci, byly přípustné opravné prostředky jako proti rozhodnutím, které byly jinak přípustné proti soudním rozhodnutím v civilním soudnictví.³⁹⁾

K zásadní změně ve slovenské úpravě správního soudnictví došlo dne 1. 7. 2016, kdy nabyl účinnosti zákon č. 162/2015 Z.z. *Správny súdny poriadok* (dále „SSP“).⁴⁰⁾ I na Slovensku tím skončila úprava správního soudnictví, založená původně federální úpravou z roku 1991. Autor tohoto článku byl potěšen, že se mohl – společně i s dalšími českými administrativisty – vyjádřit k nové úpravě slovenského správního soudnictví ještě ve stadiu její přípravy.⁴¹⁾ Z textu SSP vyplývá, že zpracovatelé jeho návrhu vycházeli vedle jiných zdrojů i z více než desetiletí působícího českého SŘS a judikatury českého NSS, rozdílů obou úprav však ukazují na to, že řada zvolených řešení je původních, neopírajících se ani o modely správního soudnictví známé z jiných zemí.

VII. Porovnání soudního řádu správního a správného soudního poriadku

Porovnáme-li český SŘS a slovenský SSP, zjistíme na první pohled, že slovenská úprava je podrobnější, snaží se jednak více zvýraznit odlišnosti jednotlivých typů řízení (např. vedle úpravy o obecné správní žalobě proti rozhodnutí nebo opatření orgánu veřejné správy jsou speciálně upraveny správní žaloby ve věcech správního trestání, sociálních věcech a ve věcech azylu, zajištění a správního vyhoštění), má detailnější úpravu takových otázek, jako např. jak má

³⁷⁾ K užívání tohoto označení v současné slovenské literatuře viz např. MACHAJOVÁ, J. a kol. *Všeobecné správne právo*. 5. vyd. Bratislava: EUROKÓDEX, 2010, s. 331.

³⁸⁾ Srov. § 250ja odst. 1, 6, § 250s OSP.

³⁹⁾ Srov. § 250ja odst. 5 OSP.

⁴⁰⁾ Současně nabyl účinnosti i zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, a zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok.

⁴¹⁾ Po konání konference byl vydán sborník *Nový správny súdny poriadok: návrh: Zborník po medzinárodnej konferencii konanej v dňoch 25. až 27. septembra 2014 v Dunajskej Strede* (TRELLOVÁ, L. - ed.). Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, 2014.

probíhat dokazování⁴²⁾, kdy se může soud odchýlit od skutkových zjištění orgánu veřejné správy⁴³⁾, co má obsahovat odůvodnění rozsudku⁴⁴⁾ atd. Podrobnější úprava postupů některých řízení v SSP je dána tím, že v České republice jsou obsaženy v jiných zákonech.⁴⁵⁾ To, že slovenský SSP je oproti úpravě SŘS zákonem podrobnějším a rozsáhlejším, lze nepřímo doložit i tím, že SSP má 495 paragrafů, zatímco český SŘS měl v původním znění 134 paragrafů, v současnosti je jich o osm více.

Detailní srovnání české a slovenské úpravy správního soudnictví přesahuje možnosti tohoto článku, protože i na první pohled stejně nebo podobně upravené instituty mohou mít různý obsah a mohou být různě aplikovány, platí i pravidlo obrácené. Porovnání těchto úprav je tedy věcí subjektivního pohledu zpracovatele. Čtenáře snad zaujme srovnání v následujících bodech:

1) Organizace správního soudnictví

V České republice vykonávají správní soudnictví Nejvyšší správní soud jako speciální vrcholný soudní orgán a krajské soudy, které jsou součástí obecné soustavy soudů. Soudní řád správní, který zřídil Nejvyšší správní soud, tak naplnil ústavní požadavek na jeho zřízení, neprosadila se však koncepce, aby i nižší soudy vykonávající správní soudnictví byly zřízeny jako speciální správní soudy. Toto kompromisní vyřešení nižšího stupně správního soudnictví vyjadřuje § 3 odst. 2 SŘS tak, že u krajských soudů vykonávají správní soudnictví specializované senáty a specializovaní soudci.

Na Slovensku naproti tomu nejvyšší správní soud jako zvláštní vrcholný soud pro věci správního soudnictví zřízen nebyl,⁴⁶⁾ výkon správního soudnictví je ponechán soudům v obecné soustavě. SSP označuje jako správní soudy *nejvyšší soud, krajské soudy* a v zákonem stanovených případech i *okresní soudy*. K rozhodování ve věcech správního soudnictví jsou věcně příslušné krajské soudy, nestanoví-li zákon jinak. Nejvyšší soud, v rámci něhož je vytvořeno správní kolegium,⁴⁷⁾ rozhoduje např. v řízení o kompetenčních žalobách, v řízení o registraci kandidátních listin pro volby do Národní rady Slovenské republiky a pro volby do Evropského parlamentu, v řízení o žalobě o odmítnutí registrace politické strany nebo politického hnutí, rozhoduje též o kasačních stížnostech.⁴⁸⁾ Okresní

⁴²⁾ Např. § 121-132 SSP.

⁴³⁾ Např. § 119, 120, 197, 204 SSP.

⁴⁴⁾ § 139 odst. 2-4 SSP.

⁴⁵⁾ Např. ve věcech azylu, zajištění a správního vyhoštění srov. slovenskou úpravu § 206-241 SSP s českou úpravou v § 32-33a zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, § 171-172a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, § 17 zákona č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců.

⁴⁶⁾ K diskusím o možném zřízení Nejvyššího správního soudu SR viz např. VRABKO, M. Návrh nového správního soudního poriadku. In *Nový správy súdny poriadok: návrh: Zborník z medzinárodnej konferencie konanej v dňoch 25. až 27. septembra 2014 v Dunajskej Strede*, cit. d., s. 8.

⁴⁷⁾ § 21 odst. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdech a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁴⁸⁾ § 11 SSP.

soudy rozhodují v řízeních ve věcech stálého seznamu voličů a seznamu voličů a o registraci kandidátních listin pro volby do orgánů samosprávného kraje, samosprávy obcí, měst a městských částí.⁴⁹⁾

Slovenský SSP stanoví pro rozhodování v některých věcech *zvláštní věcnou příslušnost určených krajských soudů* (tato příslušnost se označuje v zákoně jako „kauzální“): např. na řízení o správní žalobě v oblasti průmyslového vlastnictví je kauzálně příslušný Krajský soud v Banské Bystrici, jeho obvodem je celé území Slovenské republiky.⁵⁰⁾ Tento způsob určení příslušnosti soudu zná i český SRS, když podle jeho § 101e odst. 4 je k řízení o návrhu na zrušení služebního předpisu příslušný Městský soud v Praze.

2) Jednoinstančnost řízení

Jak česká, tak i slovenská úprava vychází z pravidla, že správního soudnictví je – až na výjimky – jednoinstanční.⁵¹⁾

Výjimkou podle slovenské úpravy je rozhodování o *stížnosti jako o řádném opravném prostředku*, který lze podat proti usnesení správního soudu vydanému soudním úředníkem, které je třeba doručit, není-li podání stížnosti zákonem vyloučeno. O stížnosti rozhoduje správní soud, který napadené usnesení vydal.⁵²⁾ Obdobou je úprava podle českého zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů, podle jehož § 9 odst. 2 může proti rozhodnutí vydanému vyšším soudním úředníkem v občanském soudním řízení nebo soudním řízení správním, proti němuž nelze podat odvolání, odpor nebo námitky podle občanského soudního řádu, účastník řízení podat námitky, o nichž rozhodne předseda senátu, který rozhodnutí vydané vyšším soudním úředníkem bez jednání potvrdí nebo změní.

Formální jednoinstančnost řízení je podle slovenské úpravy v některých případech fakticky modifikována *odkladným účinkem kasační stížnosti ze zákona*. Doručený rozsudek je podle § 145 odst. 1 SSP v právní moci, není-li dále stanoveno jinak. Zvláštní pravidlo platí podle § 145 odst. 2 SSP např. pro rozsudky, kterými se rozhodlo o správní žalobě, je-li žalovaným orgánem veřejné správy správce daně, Úřad pro veřejné zakázky, ve věcech správního trestání nebo ve věcech správního vyhoštění: *rozsudek krajského soudu nabyde právní moci uplynutím lhůty 30 dnů od doručení rozsudku nebo podáním kasační stížnosti proti rozsudku v této lhůtě*. Kasační stížnost má přitom v těchto případech ze zákona odkladný účinek.⁵³⁾

⁴⁹⁾ § 12 SSP.

⁵⁰⁾ Srov. § 16 SSP.

⁵¹⁾ § 29 SSP, § 53 odst. 3, § 54 odst. 5, § 55 odst. 5 SŘS.

⁵²⁾ Srov. § 152 odst. 1 a § 159 SSP.

⁵³⁾ Srov. § 446 odst. 2 SSP.

3) Kasační a moderační oprávnění

Soud rozhodující o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu má v případě, že žaloba je důvodná, podle českého SŘS pravomoc napadené rozhodnutí zrušit, případně prohlásit jeho nicotnost,⁵⁴⁾ oprávnění soudu je tedy *kasační*. Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který vyslovil soud v takovém rozsudku, zrušil-li soud rozhodnutí správního orgánu ve věci, v níž sám prováděl dokazování, zahrne správní orgán v dalším řízení tyto důkazy mezi podklady pro nové rozhodnutí.⁵⁵⁾

Podobně podle slovenské úpravy soud v případně důvodně podané žaloby zruší napadené rozhodnutí nebo opatření orgánu veřejné správy,⁵⁶⁾ obdobně platí i pravidlo o vázanosti orgánu veřejné správy právním názorem správního soudu a pravidlo o zahrnutí důkazů, které vyplynuly z dokazování provedeného správním soudem, mezi podklady pro vydání nového rozhodnutí nebo opatření orgánu veřejné správy.⁵⁷⁾ Specificky podle slovenské úpravy může soud uložit orgánu veřejné správy i bez návrhu *pokutu do 2000 eur*, pokud nepostupoval v souladu s právním názorem soudu a soud opakovaně zrušil ze stejných důvodů rozhodnutí nebo opatření orgánu veřejné správy.⁵⁸⁾

Jak česká, tak i slovenská úprava umožňuje soudu některé povinnosti vyplývající z rozhodnutí správního orgánu *moderovat*. Podle českého SŘS může soud upustit od uložení trestu za správní delikt nebo ho snížit v mezích zákonem dovolených, nejsou-li důvody pro zrušení rozhodnutí správního orgánu, ale trest byl uložen ve zjevně nepřiměřené výši. Soud tak může učinit na základě skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, a který soud případně vlastním dokazováním v nikoli zásadních směrech doplnil, a navrhl-li takový postup žalobce v žalobě.⁵⁹⁾

Slovenský správní soud může na základě výsledků jím provedeného dokazování rozsudkem snížit výšku peněžitého plnění nebo peněžité náhrady škody, které byly přiznané napadeným rozhodnutím nebo opatřením orgánu veřejné správy, pokud je přiznaná výše nepřiměřená nebo vůči žalobci likvidační; rovněž podle slovenské úpravy je nezbytné, aby moderaci žalobce navrhl.⁶⁰⁾ Speciálně je pak upravena tzv. sankční moderace, podle níž může správní soud v řízení o správní žalobě ve věcech správního trestání na základě jím provedeného dokazování na návrh žalobce rozsudkem změnit druh nebo výši sankce, i když orgán veřejné správy při jejím uložení nevybočil z mezí správního uvážení, pokud by tato sankce byla nepřiměřená povaze skutku nebo by měla pro žalobce likvidační charakter. Soud rovněž může upustit od uložení sankce, po-

⁵⁴⁾ Srov. § 65 odst. 1, § 76 odst. 2, § 78 odst. 1 SŘS.

⁵⁵⁾ Srov. § 78 odst. 5 a 6 SŘS.

⁵⁶⁾ Srov. § 191 odst. 1 SSP.

⁵⁷⁾ Srov. § 191 odst. 5 a 6 SSP.

⁵⁸⁾ § 191 odst. 6, § 80 odst. 1 písm. c) a odst. 2 SSP.

⁵⁹⁾ Srov. § 65 odst. 3 a § 78 odst. 2 SŘS.

⁶⁰⁾ Srov. § 192 SSP.

kud lze účelu správního trestání dosáhnout již samotným projednáním věci.⁶¹⁾ Ač text slovenského zákona upravuje výslovně zákaz *reformace in peius*, je-li žalobcem požadujícím sankční moderaci postižená fyzická nebo právnická osoba, a tedy nepřímo připouští moderační návrh i ze strany jiného žalobce, zřejmě se bude moci z povahy věci domáhat moderace jen taková postižená osoba.

Platná slovenská úprava nepřevzala předchozí úpravu reformačního oprávnění soudu rozhodovat v některých věcech (o náhradě škody, o nepeněžitém plnění nebo peněžitě sankci) tak, že soud mohl rozhodnutí správního orgánu nahradit svým jiným rozhodnutím.⁶²⁾

Jak český, tak i slovenský správní soud mohou v případě žaloby proti některým rozhodnutím správních orgánů nad rámec kasačního oprávnění i *uložit správnímu orgánu povinnost k ochraně práv dotčených osob*. Slovenský správní soud např. v řízení ve věcech zajištění v případě důvodné žaloby nařídí žalovanému orgánu propuštění žalobce ze zajištění nebo uloží žalobci mírnější donucovací opatření.⁶³⁾ Jiným příkladem je oprávnění českého soudu nařídít povinnému subjektu – v případě důvodnosti žaloby – poskytnout žadateli požadovanou informaci.⁶⁴⁾

4) Účast prokurátora

Slovenský SSP vymezuje jako jeden ze základních principů řízení před správním soudem, že toto *soudní řízení funkčně souvisí s výkonem dozoru prokurátora* nad zachováváním zákonnosti orgány veřejné správy podle zvláštního předpisu. Oním zvláštním předpisem se rozumí zákon o prokuratuře (č. 153/2001 Z. z.).

Prokurátor je oprávněn podat – po předchozím marném využití prostředků prokurátorského dozoru – správní žalobu proti rozhodnutí nebo opatření orgánu veřejné správy, proti němuž podal protest, kterému nebylo vyhověno.⁶⁵⁾ Rovněž je oprávněn podat žalobu proti nečinnosti orgánu veřejné správy, pokud zůstal orgán nečinným i přes upozornění prokurátora.⁶⁶⁾ Výhradně prokurátor přitom může podat žalobu proti nečinnosti spočívající v porušení povinnosti orgánu veřejné správy zahájit správní řízení z úřední povinnosti.⁶⁷⁾ Prokurátor má rovněž legitimaci k podání žaloby proti usnesení zastupitelstva nebo proti obecně závaznému nařízení, proti nimž podal protest, jemuž nebylo vyhověno.⁶⁸⁾ Prokurátor může rovněž vstoupit do jakéhokoli řízení před správním

⁶¹⁾ Srov. § 198 SSP.

⁶²⁾ Viz § 250i odst. 2, § 250j odst. 5 OSP ve znění do 30. 6. 2016.

⁶³⁾ Viz § 230 odst. 1 a 2 SSP.

⁶⁴⁾ Viz § 16 odst. 4 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

⁶⁵⁾ § 45 odst. 1, § 178 odst. 2 SSP

⁶⁶⁾ § 45 odst. 2, § 244 odst. 2 SSP.

⁶⁷⁾ § 242 odst. 2 SSP.

⁶⁸⁾ § 45 odst. 3 a 4, § 350, § 359 odst. 1 SSP.

orgánem.⁶⁹⁾ Jak v řízení, které bylo zahájeno na základě žaloby prokurátora, tak v řízení, do něhož vstoupil, má prokurátor postavení účastníka řízení.⁷⁰⁾

Zvláštní oprávnění svěřuje zákon *generálnímu prokurátorovi*. Má právo podat žalobu na rozpuštění politické strany.⁷¹⁾ Má rovněž oprávnění podat kasační stížnost proti rozhodnutí správního soudu vydanému v řízení, do něhož byl oprávněn prokurátor vstoupit, ale nevstoupil (obdobně má i právo podat žalobu na obnovu řízení).⁷²⁾

Z pohledu ústavní zásady rovnosti účastníků řízení a práva na zákonného soudce se může jevit jako sporné oprávnění generálního prokurátora navrhnout v jím podané kasační stížnosti, aby o ní rozhodoval velký senát Nejvyššího soudu SR, tedy svým návrhem vymezit, že o věci nebude rozhodovat senát Nejvyššího soudu, který by jinak rozhodoval.⁷³⁾

Možnost prokurátora zahájit řízení ve správním soudnictví v případě, že nespěl s prostředky prokurátorského dozoru, či obecná možnost prokurátora vstoupit do řízení před správním soudem, lze i v širším zahraničním srovnání považovat za specifickou. Srovnajme oprávnění českého nejvyššího státního zástupce podat k soudu žalobu proti rozhodnutí správního orgánu, jestliže k jejímu podání shledá závažný veřejný zájem,⁷⁴⁾ když jiné oprávnění zahajovat řízení nebo vstupovat do správního řízení státnímu zástupci, a to ani nejvyššímu, podle české úpravy nenáleží.

5) *Řízení ve věcech soukromého práva, o nichž rozhodl správní orgán*

Česká úprava vychází z pravidla, v minulosti i ústavního,⁷⁵⁾ že soudy ve správním soudnictví nemají pravomoc rozhodovat o věcech nároků soukromoprávní povahy, o kterých rozhodoval správní orgán, když v těchto věcech náleží soudní ochrana v civilním soudnictví „pořadem práva“. Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci, vydanému v mezích zákonné pravomoci správního orgánu, je ve správním soudnictví nepřipustná, když ochranu právům dotčených osob poskytují soudy rozhodující v civilním soudnictví podle části páté občanského soudního řádu.⁷⁶⁾ Česká úprava k tomuto dualismu soudní ochrany veřejných a soukromých práv jednotlivců ve věcech, v nichž rozhodoval správní orgán, přistoupila od roku 2003 současně s novým zakotvením správního soudnictví.

⁶⁹⁾ § 46 SSP.

⁷⁰⁾ § 48 SSP.

⁷¹⁾ § 47 odst. 1, § 384 SSP.

⁷²⁾ Srov. § 47 odst. 2 a 4 SSP.

⁷³⁾ Srov. § 21, § 22 odst. 1 písm. c), § 47 odst. 3 SSP.

⁷⁴⁾ § 66 odst. 2 SŘS.

⁷⁵⁾ Viz čl. 15 odst. 1 základního zákona státního ze dne 21. prosince 1867 č. 144 ř. z., o moci soudcovské, § 105 ústavní listiny Československé republiky, uvozené zákonem č. 121/1920 Sb. z. a n.

⁷⁶⁾ Srov. zejm. § 46 odst. 2-4, § 68 písm. b) SŘS, § 244 an. OSŘ.

Slovenská právní úprava na toto dělení soudní ochrany nepřistoupila, i ve věcech, v nichž na základě zákonné kompetence rozhodl soukromoprávní spor nebo jinou soukromoprávní věc orgán veřejné správy;⁷⁷⁾ lze proto podat proti jeho rozhodnutí nebo opatření správní žalobu ke správnímu soudu.

6) Druhy žalob a jiných návrhů

Právní úprava o druzích žalob a jiných návrhů zahajujících řízení ve věcech správního soudnictví se v obou právních systémech v mnohém podobá, nicméně existují rozdíly nejen v druzích některých návrhů, ale i v tom, jak je v zákonech vymezen předmět jednotlivých návrhů.

Podle českého SŘS se rozlišují tyto návrhy zahajující řízení ve správním soudnictví:

a) žaloba proti rozhodnutí správního orgánu

Pojem správního orgánu je vymezen v § 4 odst. 1 písm. a) SŘS široce tak, aby zahrnul orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobu nebo jiný orgán, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy. V tomto širokém pojetí nebude obsahový rozdíl s tím, jak slovenský SSP vymezuje okruh orgánů veřejné správy.

Pojem rozhodnutí je v § 65 odst. 1 SŘS vymezen tak, že se jedná o úkon správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti (fyzické nebo právnické osoby). Zákon nevymezuje, v jakém postupu mělo být rozhodnutí vydáno, ani to, že by se mělo jednat pouze o rozhodnutí ve formálním smyslu.

Ustanovení dílu SŘS o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu se přiměřeně použijí též na svou povahou dosti odlišnou žalobu podávanou k tomu určeným správním úřadem proti usnesení nebo opatření orgánu územního samosprávného celku v samostatné působnosti, jakož i na žalobu orgánu územního samosprávného celku proti rozhodnutí o rozpuštění zastupitelstva.⁷⁸⁾ Pro účely srovnání se slovenskou úpravou by mohly být tyto žaloby uváděny i samostatně.

b) žaloba k ochraně proti nečinnosti správního orgánu

Touto žalobou se žalobce domáhá, aby soud uložil správnímu orgánu vydat rozhodnutí ve věci samé (je-li v zahájeném řízení správní orgán nečinný) nebo osvědčení z důvodu, že tak neučinil v příslušné lhůtě.⁷⁹⁾

c) žaloba k ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu

Tuto žalobu může podat podle § 82 SŘS každý, kdo tvrdí, že byl zásahem

⁷⁷⁾ Srov. § 3 zákona č. 160/2016 Z. z. Civilný sporový poriadok.

⁷⁸⁾ Viz § 67 SŘS.

⁷⁹⁾ Viz § 79 SŘS.

(legislativní zkratka pro nezákonný zásah, pokyn nebo donucení) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo bylo v jeho důsledku proti němu přímo zasaženo, přímo zkrácen na svých právech. Žalobou se může domáhat ochrany proti zásahu nebo určení toho, že byl zásah nezákonný.

d) *kompetenční žaloba*⁸⁰⁾

e) *návrh ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda*⁸¹⁾

f) *návrh ve věcech politických stran a politických hnutí*⁸²⁾

g) *návrh na zrušení opatření obecné povahy nebo jeho části.*⁸³⁾

SŘS pojem opatření obecné povahy nevymezuje, je třeba vyjít z toho, jak tento institut vymezuje správní řád (zákon č. 500/2004 Sb.). I ten toto však činí v podstatě jen negativně (podle § 171 správního řádu postupují podle části šesté o opatření obecné povahy správní orgány v případech, kdy jim zákon ukládá vydat závazné opatření obecné povahy, které není právním předpisem ani rozhodnutím), což jeho vymezení příliš nepomáhá. Z obsahového (materiálního) pojetí, k jehož užití se staví panující judikatura,⁸⁴⁾ má být úprava o vydávání opatření obecné povahy užitá v případech, kdy správní orgán činí úkon abstraktně konkrétní povahy, i když zvláštní zákon pro takový úkon výslovně formu opatření obecné povahy nestanoví.

h) *návrh na zrušení služebního předpisu*⁸⁵⁾

Slovenský SSP rozlišuje tyto návrhy zahajující řízení ve správním soudnictví:

a) *obecná správní žaloba*

Obecná správní žaloba (správní žaloba) se podává proti rozhodnutí orgánu veřejné správy nebo opatření orgánu veřejné správy.⁸⁶⁾ Tyto pojmy jsou vymezeny v základních ustanoveních v § 3 SSP.

Rozhodnutím orgánu veřejné správy se rozumí podle § 3 odst. 1 písm. b) SSP správní akt vydaný orgánem ve správním řízení, který je formálně označen jako rozhodnutí nebo je za rozhodnutí považovaný podle zvláštního předpisu a zakládá, mění, ruší nebo deklaruje práva, právem chráněné zájmy nebo povinnosti fyzické a právnické osoby, pokud se jí přímo dotýká. Porovnáním s § 65 odst. 1 SŘS vyplývá, že slovenská úprava klade důraz na formální vymezení správního aktu za rozhodnutí. Termín „správní akt“ v kontextu slovenského předpisu nemusí být jednoznačně chápán, zřejmě vychází z pojetí, že zahrnuje

⁸⁰⁾ Viz § 97 odst. 1 SŘS.

⁸¹⁾ Viz § 88-91 SŘS.

⁸²⁾ Viz § 94 SŘS.

⁸³⁾ Viz § 101a odst. 1 SŘS.

⁸⁴⁾ Viz náleží Ústavního soudu ČR sp. zn. Pl. ÚS 14/07.

⁸⁵⁾ Viz § 101e odst. 1 SŘS.

⁸⁶⁾ Viz § 177 odst. 1 SSP.

jak individuální správní akty, tak i normativní správní akty.⁸⁷⁾ Oproti tomu v současném českém právním prostředí je převážně pojem správní akt spojován výhradně s aktem konkrétním, individuálním, jak činil např. v předválečné učebnici prof. Hoetzel⁸⁸⁾ či v současnosti Hendrychova⁸⁹⁾ či Sládečkova⁹⁰⁾ učebnice, z obdobného pojetí vychází také dřívější i současná teorie německá a rakouská atd.

Pochopení pojmu rozhodnutí zde příliš nepomáhá definice pojmu správní řízení (což je zřejmě správný český překlad v SSP užitého výrazu „administratívne konanie“). Podle § 3 odst. 1 písm. a) se jím rozumí postup orgánu veřejné správy v rámci výkonu jeho působnosti v oblasti veřejné správy při vydávání individuálních správních aktů a normativních správních aktů. Slovenský zákonodárce tak učinil svébytné pojetí „administratívneho konania“ odlišné od pojetí „správneho konania“, jak ho označuje např. dosud na Slovensku platný správní řád č. 71/1967 Sb. [zákon o správnom konaní (správny poriadok)], neboť „správne konanie“ k vydání normativního správního aktu nesměruje. Důvodem pro zařazení postupu při vydávání normativních správních aktů do rámce „administratívneho konania“ bylo zřejmě to, že lze u správního soudu vyvolat řízení o souladu obecně závazného nařízení obce, městské části nebo samosprávného kraje s jinými právními předpisy, avšak to je v jiném řízení, než v řízení než na základě obecné správní žaloby.

Opatřením orgánu veřejné správy se rozumí podle § 3 odst. 1 písm. c) SSP správní akt vydaný orgánem veřejné správy ve správním řízení, kterým jsou nebo mohou být práva, právem chráněné zájmy nebo povinnosti fyzické nebo právnické osoby přímo dotčeny.

Je otázkou, zda lze vůbec „rozhodnutí“ a „opatření“, tak jak je vymezil § 3 odst. 1 písm. b) a c) SSP vzájemně odlišit, další otázkou je, zda je to praktické. Spojení „rozhodnutí nebo opatření“ asociuje starorakouskou spřežku „Entscheidung oder Verfügung“, užitou v prosincové ústavě z r. 1867⁹¹⁾ a později v zákoně č. 36/1876 ř. z., o správním soudním dvoru. Rozlišení těchto pojmů mezi sebou navzájem bylo obtížné či nemožné, souhrnně jimi byly chápány konkrétní vrchnostenské správní akty zasahující do práv jednotlivců.⁹²⁾

⁸⁷⁾ Např. učebnice vydaná pod vedením prof. Vrabka píše v textu o formách činnosti veřejné správy o normativních správních aktech a individuálních správních aktech, samostatně o „správních aktech“ nepíše. Viz CEPEK, B. in VRABKO, M. a kol. *Správne právo hmotné. Všeobecná časť*. Bratislava: C. H. Beck, 2012, zejm. s. 195-202.

⁸⁸⁾ Srov. HOETZEL, J. *Československé správní právo. Část všeobecná*. Praha: Melantrich, 1934, s. 243.

⁸⁹⁾ Srov. STAŠA, J. in HENDRYCH, D. a kol. *Správni právo. Obecná část. 9. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2016, s. 133.

⁹⁰⁾ Srov. SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo. 3. vyd.* Praha: Wolters Kluwers, 2013, s. 116.

⁹¹⁾ Čl. 15 odst. 2 základního zákona státního čl. 144/1867 ř. z., o moci soudcovské.

⁹²⁾ Např. prof. Pražák spojoval s výrazem „rozhodnutí“ akt deklaratorní, naproti tomu s výrazem „opatření“ akt konstitutivní, toto dělení však nepovažoval za kategorické. Srov. PRAŽÁK, J. *Rakouské právo správní. Část první: Všeobecná část práva správního*, cit. d., s. 109-110. Hácha později k výrazům „rozhodnutí a opatření“ napsal, že „tato spřežka jest

- b) *správní žaloba ve věcech správního trestání*⁹³⁾
- c) *správní žaloba v sociálních věcech*⁹⁴⁾
- d) *správní žaloba ve věcech azylu, zajištění a správního vyhoštění*⁹⁵⁾

Zákon stanoví pro řízení o těchto třech skupinách správních žalob některá zvláštní pravidla, subsidiárně se použije úprava o řízení o obecné správní žalobě.

- e) *žaloba proti nečinnosti orgánu veřejné správy*⁹⁶⁾

Nečinností orgánu veřejné správy se podle § 3 odst. 1 písm. d) SSP rozumí stav, když orgán veřejné správy protiprávně nepokračuje v zahájeném správním řízení, nebo stav, když orgán veřejné správy protiprávně z úřední povinnosti nezahájil správní řízení. Podstatný rozdíl od české úpravy tedy spočívá v tom, že se nečinnostní žalobou lze domáhat i odstranění nečinnosti spočívající v porušení povinnosti zahájit správní řízení z úřední povinnosti – jak již bylo uvedeno výše, legitimaci k podání nečinnostní žaloby z tohoto důvodu má jen prokurátor.⁹⁷⁾

- f) *žaloba proti jinému zásahu orgánu veřejné správy*⁹⁸⁾

Podmínky pro podání této žaloby jsou vymezeny zčásti podobně jako v české úpravě: žalobou se lze domáhat ochrany před jiným zásahem orgánu veřejné správy, pokud takový zásah nebo následky trvají nebo hrozí jeho opakování, nebo se lze domáhat určení nezákonnosti již skončeného jiného zásahu orgánu. Podmínkou pro podání žaloby domáhající se určení nezákonnosti však podle slovenské úpravy je, že během trvání zásahu orgánu veřejné správy nebylo možné podat žalobu na ochranu před zásahem a rozhodnutí správního soudu je důležité pro náhradu škody nebo jinou ochranu práv žalobce.

- g) *žaloba ve volebních věcech*⁹⁹⁾

starorakouský název pro akty správních úřadů, jimiž se podle běžné formule autoritativním způsobem buďsi deklaratorně určuje, co v konkrétním případě právem jest, nebo konstitutivně stanoví, co v konkrétním případě právem býti má. Jak patrně, koordinují se zde akty deklaratorní a konstitutivní, čímž dává se najevo, že toto rozeznávání je pro vymezení působnosti soudu bezvýznamné.“ HÁCHA, E. Nejvyšší správní soud, *cit. d.*, s. 835. Rozbor výrazů „rozhodnutí“ a „opatření“ v souvislosti s návrhem SSP provedl STAŠA, J. Rozhodnutí a/nebo opatření jako „předmět“ obecné správní žaloby. In *Nový správy súdny poriadok: návrh: Zborník z medzinárodnej konferencie konanej v dňoch 25. až 27. septembra 2014 v Dunajskej Strede*, *cit. d.*, s. 42-53.

⁹³⁾ Viz § 194 SSP.

⁹⁴⁾ Viz § 199 SSP.

⁹⁵⁾ Viz § 206, 207, 221, 231 SSP.

⁹⁶⁾ Viz § 242 SSP.

⁹⁷⁾ Viz § 242 odst. 2 SSP.

⁹⁸⁾ Viz § 252 SSP.

⁹⁹⁾ Viz § 264, 273, 283, 293, 303 SSP.

h) žaloba ve věcech územní samosprávy¹⁰⁰⁾

Za výrazný rozdíl oproti české úpravě lze považovat, že správní soud je oprávněn rozhodovat o žalobě na vyslovení nesouladu obecně závazného nařízení obce, města, městské části nebo samosprávného kraje vydaného ve věcech územní samosprávy se zákonem nebo při plnění úkolů státní správy se zákonem, nařízením vlády a obecně závaznými právními předpisy ministerstev a ostatních ústředních orgánů státní správy. Správnímu soudu tak náleží abstraktní kontrola zákonnosti (právnosti) uvedených druhů právních předpisů vydaných orgány územní samosprávy.

i) žaloba ve věcech politických práv¹⁰¹⁾

j) kompetenční žaloba¹⁰²⁾

k) návrhy v jiných věcech

SSP řadí do této skupiny návrhy v řízení o vykonatelnosti rozhodnutí cizích orgánů veřejné správy¹⁰³⁾ a řízení o vydání souhlasu s inspekcí objektů, prostorů nebo dopravních prostředků na zajištění důkazu podle zvláštního předpisu¹⁰⁴⁾ (půjde o řízení v antimonopolních záležitostech).

7) Opravné prostředky

Jak český SŘS, tak i slovenský SSP upravují dva mimořádné opravné prostředky ve správním soudnictví: kasační stížnost a obnovu řízení (dle SŘS), resp. žalobu na obnovu řízení (dle SSP). V obou úpravách platí, že proti rozhodnutí soudu ve správním soudnictví jsou opravné prostředky přípustné, jen stanoví-li tak zákon upravující řízení ve věcech správního soudnictví, tedy SŘS nebo SSP.¹⁰⁵⁾

Kasační stížnost

Podle české úpravy je kasační stížnost opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení domáhá zrušení soudního rozhodnutí. Kasační stížnost je přípustná proti každému takovému rozhodnutí, není-li dále v SŘS stanoveno jinak.¹⁰⁶⁾

Rovněž podle slovenské úpravy je možné napadnout kasační stížností pravomocné rozhodnutí krajského soudu, nestanoví-li SSP jinak.¹⁰⁷⁾ Tento opravný

¹⁰⁰⁾ Viz § 313, 325, 337, 348, 357, 368 SSP.

¹⁰¹⁾ Viz § 375, 384, 391, 402 SSP.

¹⁰²⁾ Viz § 412 SSP.

¹⁰³⁾ Viz § 420 SSP.

¹⁰⁴⁾ Viz § 430 SSP.

¹⁰⁵⁾ Viz § 53 odst. 1 SŘS, § 29 SSP.

¹⁰⁶⁾ Viz § 102 SŘS.

¹⁰⁷⁾ Viz § 438 odst. 1 SSP.

prostředek tedy nelze použít proti rozhodnutím, které ve správním soudnictví vydal okresní soud. Vzhledem k tomu, že okresní soud je věcně příslušný rozhodovat jen v některých volebních věcech,¹⁰⁸⁾ neviděl slovenský zákonodárce zřejmě tuto variantu za potřebnou. Kasační stížnost je oprávněn podat účastník řízení před krajským soudem, osoba zúčastněná na řízení, bylo-li rozhodnuto v jejich neprospěch, a rovněž generální prokurátor (viz výše text o účasti prokurátora).¹⁰⁹⁾ Věcný rozdíl oproti okruhu osob, které mohou podat kasační stížnost podle české úpravy, může spočívat nejen v možné účasti generálního prokurátora, ale i v tom, že slovenská úprava vymezuje širěji okruh účastníků soudního řízení – vedle žalobce a žalovaného správního orgánu jsou jimi i další účastníci, a to ti, kteří byli účastníky správního řízení, dále ti, na které se pro nerozlučné společenství práv a povinností se žalobcem nebo účastníky správního řízení musí též vztahovat rozhodnutí správního soudu, a konečně ti, které za účastníky označuje zákon.¹¹⁰⁾ Zvláště uvádí SSP oprávnění podat kasační stížnost toho, kdo tvrdí, že měl být účastníkem řízení před krajským soudem a krajský soud s ním jako s účastníkem nejednal.¹¹¹⁾

Důvody pro podání kasační stížnosti, které jsou jak v české, tak i slovenské úpravě stanoveny taxativně, si v zásadě odpovídají. Obsahový rozdíl může být v tom, že slovenská úprava neobsahuje důvod odpovídající § 103 odst. 1 písm. b) SŘS – vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a pro tuto důvodně vytyčanou vadu měl soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Podstatný rozdíl v obou úpravách spočívá v rozdílných účincích podání kasační stížnosti v některých věcech (viz text o jednoinstančnosti řízení). SSP váže nabytí právní moci rozsudků krajského soudu v některých věcech, ještě před uplynutím lhůty 30 dnů (ve věcech zajištění 7 dnů) od doručení rozsudku na okamžik podání kasační stížnosti, kasační stížnost má pak v takovém případě odkladný účinek.¹¹²⁾

Podle české úpravy Nejvyšší správní soud při rozhodování o důvodné kasační stížnosti má vedle oprávnění zrušit rozhodnutí krajského soudu současně možnost i rozhodnutí správního orgánu nebo vyslovit jeho nicotnost, pokud byly pro takový postup důvody již v řízení před krajským soudem.¹¹³⁾ Slovenský Nejvyšší soud by takovou situaci procesně mohl vyřešit tak, že by změnil rozhodnutí (rozsudek) krajského soudu, který zamítl žalobu, tak, že zruší rozhodnutí orgánu veřejné správy a věc mu vrátí k dalšímu řízení.

¹⁰⁸⁾ Viz § 12 SSP.

¹⁰⁹⁾ Viz § 442 odst. 1 SSP.

¹¹⁰⁾ Viz § 32 odst. 1-3 SSP.

¹¹¹⁾ Viz § 442 odst. 2 SSP.

¹¹²⁾ Srov. § 145 odst. 2, 3, § 446 odst. 2 SSP.

¹¹³⁾ Viz § 110 odst. 2 SŘS.

Obnova řízení

Česká a slovenská úprava se v institutu obnovy řízení velmi odlišují, a to zejména v důvodech, za nichž může k obnově dojít.

Podle české úpravy se řízení ukončené pravomocným rozsudkem na návrh účastníka obnoví, jestliže vyšly najevo důkazy nebo skutečnosti, které bez jeho viny nebyly nebo nemohly být v původním řízení uplatněny, popřípadě bylo jinak rozhodnuto o předběžné otázce, jestliže výsledek obnoveného řízení může být pro něj příznivější. Obnova řízení je přitom přípustná jen proti rozsudku vydanému v řízení o ochraně před zásahem správního orgánu a ve věcech politických stran a politických hnutí.¹¹⁴⁾

Možným důvodem pro podání žaloby na obnovu řízení zakončeného pravomocným rozhodnutím správního soudu podle slovenské úpravy je, že bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka řízení v důsledku trestného činu, že Evropský soud pro lidská práva rozhodl nebo dospěl ve svém rozsudku k závěru, že rozhodnutím správního soudu nebo řízením, které mu předcházelo, byly porušeny základní lidská práva nebo svobody účastníka řízení a závažné důsledky tohoto porušení nebyly odstraněny přiznaným přiměřeným zadostiučiněním, nebo že rozhodnutí správního soudu je v rozporu s rozhodnutím Soudního dvoru EU, Rady EU nebo Evropské komise, které je pro účastníky řízení závazné.¹¹⁵⁾

Vedle výše uvedených mimořádných opravných prostředků je třeba ještě odkázat na *stížnost* proti rozhodnutí vydanému soudním úředníkem (řádný opravný prostředek podle OSP) a námítky proti rozhodnutí vydanému vyšším soudním úředníkem (řádný opravný prostředek podle českého zákona č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství) – viz text o jednoinstančnosti řízení.

VIII. Závěrem

Článek poukázal na známé i méně známé okolnosti někdy rozdílného, jindy společného vývoje správního soudnictví na území dnešní České republiky a Slovenské republiky. Zajímavé je především, co zůstalo společné a v čem jsou rozdíly v úpravách, které vznikaly po rozdělení obou států v roce 1993. Těžiště právní úpravy správního soudnictví je nyní již v obou státech obsaženo v samostatných kodexech s mnoha společnými rysy, ale i s výraznými rozdíly ovlivněnými různými teoretickými koncepcemi, různými historickými zkušenostmi a odlišnostmi v politickém vývoji. Přes všechny rozdíly se však jedná pro oba státy o nejbližší zahraniční úpravy, a proto je vzájemná komparace zajímavá nejen z celkového pohledu na koncepci správního soudnictví v tom kterém státě, ale i na jednotlivé dílčí instituty, jako je např. pojem rozhodnutí, vymezení

¹¹⁴⁾ Srov. § 111, § 114 odst. 1 SŘS.

¹¹⁵⁾ Viz § 472 SSP.

okruhu účastníků řízení, postupy při dokazování, skutkový stav, ze kterého vycházejí správní soudy atd.

Comparison of the Czech and Slovak regulations of the administrative justice – summary:

The article compares the development and current state of the legal regulation of the administrative judiciary in the Czech Republic and the Slovak Republic. Legal regulation of the administrative justice system is already in both states contained in separate codes with many common features but also with significant differences influenced by various theoretical concepts, different historical experiences and distinct political developments. One of the most significant differences is the fact that in the Czech Republic the Supreme Administrative Court was established as an independent court and the highest court for the administrative matters, whereas in Slovakia it was not established since his role in the administrative judiciary holds the Supreme Court as the highest court of the entire judiciary system.